

IRODALOM.

Dr. Csiki Gábor: „Gondolatok a hit világából“ címen egy izlésesen és gazdagon kiállított könyvet adott ki. Amint előszavában mondja, ezen új könyvének célja ugyanaz, ami a „Hiszek egy Istenben“ című könyve megírásánál vezette: „unitárius vallásunkat hiveink körében öntudatosabbá, más keresztények között pedig ismertebbé szeretném tenni ezzel is.“ Azokat a gondolatokat akarja ebben adni, melyek a másiktól kimaradtak. Isten, Jézus, Szentlélek, Biblia, ima, bűn, bűnbocsánat, üdvösség, örökélet című fejezetek alatt ismerteti az unitárius hitfelfogást s ezek után hét rádióba is mondott egyházi beszédét közli.

Általábanvéve az egész könyv kellemes olvasmány s a jelzett céljának meg is felel. Nyelvezete tömör, de mégis világos, érthető és gördülékeny. Van mondataiban valami vallásosan zamatos jelleg, ami amellett, hogy meleggé teszi szavait, erőteljessé alakítja mondanivalóját.

Rövid ismertetésünk keretében nem térhetünk ki részletesebben a könyv belső tartalmára és összeállításának milyenségére s mégis néhány megjegyzésünket ide iktatjuk.

Megítélésünk szerint unitárius hitelveket taglaló írásának legnagyobb hibája az, hogy mindenáron a Bibliából akarja kimutatni az unitarizmus lényegét s azt igyekszik bizonyítani, hogy tulajdonképpen a Bibliában semmi sincs, ami ellenkezne unitárius felfogásunkkal. Ez a vállalkozás azonban még a legszigorubb Biblia-kritikával is nehezen vezet sikerre. Jó lett volna a Bibliával előbb foglalkozni, mint Jézussal, vagy a Szentlélekkel s így nem került volna az olvasó abba a helyzetbe, hogy mielőtt tudná, mi az, hogy Biblia-kritika, mindegyre arra történik hivatkozás. Az ebből származó zavaró körülményt azonban mindig nehéz elkerülni, mivel a részekre való bontás mesterséggé tesz az egységes tárgyat. A Biblia-kritikával alátámasztott unitárius hitfel-

fogásban mindazonáltal különösen hangzik a 41. oldalon az „ez az én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm“ kifejezés, mint olyan, mely Isten egyenes beszéde és szava. A szépen fejtegetett ugynevezett Szentlélek fogalmával kapcsolatban, melyet egészen unitárius szellemben mutat be, reá kell mutatnunk unitárius következetlenségünkre s arra, hogy milyen öntudatlanul cipeljük még mindig magunkkal az apostoli hitvallásban megfogalmazott harmadik tételt, mely pedig teljesen felesleges s nem lényeges része unitárius hitünknek. A Szentlélekről azt mondja, hogy az Istennek lelke, ereje és hatalma mibennünk. Másutt pedig azt fejtegeti, hogy „Isten nem e világon kívül. hanem ebben a világban él. Mindentűt és mindenekben az ő lelkének erői lüktetnek.“ (49. oldal.) „Mint testet a lélek, az egész mindenséget Isten lelke hatja át, élteti és kormányozza. Az ember is szerves része a nagy mindenségnek és pedig a legfejlettebb az összes teremtmények között. Ugyanaz az erő dobogtatja szivünket, mely fejünk felett a bolygók járását is megszabja: Istennek szent lelke.“ (50. old.) A cselekvésben levő Istent nevezi szentléleknek. Mintha Isten egy mozdulatlan, vagy éppen tehetetlen valami volna s nem ő, hanem a „szentlélek“ cselekszik. Az emberben levő lélek és Isten minden ugynevezett lelki problémát megold s teljesen felesleges nekünk, unitáriusoknak a Szentlelket tovább hurcolni s közvetítőnek megtartani.

Az üdvösség című fejezet a legjobban sikerült, ez a legunitáriusabb rész az egész könyvben. A beszédek, melyeket legnagyobb részt hallottunk a rádióban, erős és lelkes hangok, melyek az unitarizmusnak szolgálatot tettek és tesznek. Egészében véve dr. Csiki Gábor munkája értékes és hasznos. Örömmel üdvözljük ezen új vállalkozását s ajánljuk minden érdeklődőnek.

Dr. Fikker János.

A család könyve. Szerkesztette: Dr. Varga Béla püspök és Dr. Kiss Elek egyh. főjegyző. Unitárius egyházi könyvtár I. kötet. „Pallas“-nyomda Kolozsvár, 1939. 8° 267 old.

Igen életre való és gyakorlati célt szolgáló gondolat valósult meg a család könyve kiadásával. A társadalmi és egyházi élet alapja a család. Amilyen a család, olyan a társadalom és az egyház. A családi élet szépségének, erkölcsi, szellemi és anyagi gyarapodásának előmozdítása a legszentebb feladatok közé tartozik. Ezt a célt szolgálja a kezünk alatt levő könyv, melyben a családi

élet különböző oldala nyer megvilágítást s kapnak benne sok gyakorlati tanácsot és utbaigazítást az unitárius családok, unitárius íróktól. Ennek a könyvnek egyetlen unitárius család asztaláról sem szabad hiányoznia, annál is inkább, mert az egyház csupán 35 lejben állapította meg az árát. Kapható az Iratterjesztőnél.

Simén Dániel: A „Lélek problémája“. 8° 29 oldal. Kolozsvár, „Pallas“ nyomda.

Szerző három alapvető kérdést teszen fel a lélek mérhetetlen világából. I. Van-e lélek? II. Mi a lélek? III. A lélek és az örök élet. A felvetett nagy kérdésekre a tudomány, a bölcselet és a saját egyéni meglátásai alapján igyekszik feleletet adni. Feleletei széleskörű olvasottságról és elmélyedő bölcseleti gondolkozásról tesznek bizonyosságot. Bár a lelki élet legtitkosabb mélységeibe vezet, mégis szívesen tudjuk követni értelmes és világos fejtegetéseit. Olvasása lelki gazdagodást jelent. Ezért ajánljuk olvasóinknak. Ára 15 lej.

Dr. Boros György: Két Brassai az Aranyos-mentén. (Erdélyi Múzeum-Egyesület 1938. évi vándorgyűlésének emlékkönyve. Cluj-Kolozsvár 1939. 11 - 16 l.) Szerző Dr. Brassai Sámuelnek és az ő édes atyjának a haza felvilágoztatására gyakorolt kulturális munkásságáról emlékezik meg kegyelettel és meleg szeretettel.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Unitárius Irodalmi Társaság évi közgyűlését 1939 dec. 2-án tartotta Dr. Gál Kelemen elnöklete alatt. Elnöki megnyitó után Vári Albert alelnök bejelentette, hogy Dr. Ferenczy Géza elnök újabban megint 10.000 leit adományozott a multévi alapítványának a gyarapítására. Ezután P. Szentmártoni Kálmán főtitkár olvasta fel évi jelentését, mely az Irod. Társaság értékes munkásságáról tanuskodik. Majd kiosztották a pályadíjakat. Egyháztörténelmi dolgozattal 600 lei jutalmat nyert Ekárt Andor lelkész, 400 lei jutalmat Kelemen Imre lelkész, történelmi elbeszéléssel 1000 lei jutalmat kapott: P. Szentmártoni Kálmán. Szépirodalmi elbeszéléssel dicséretet nyert Fekete Lajos lelkész, történelmi elbeszélésekkel elismerést kaptak: Nagy Béla és Kelemen Imre lelkészek. Vári Albert megtette jelentését a „Keresztény Magvető“-ről, Hadházy Sándor pedig előterjesztette az évi számadásokat és költségvetést. Közgyűlés főtitkárnak és pénztárnoknak köszönetet mond. Az Irodalmi Társaság rendes tagoknak megválasztotta Fülöp József költőt és Lakatos István zenemű író.

Egyházi gyűléseink Kolozsvárt. Mozgalmas napjai voltak egyházunknak december 2—5 napjain Kolozsvárt. A folyó évi Főtanács és a vele kapcsolatos különböző egyházi és társadalmi alakulatok tartották meg évi rendes közgyűléseiket. December 2-án d. e. az egyetemes Lelkészkör tartott gyűlést, amelyen Ürmösi Gyula imádsága, az elnöki megnyitó s a hivatalos ügyek intézése mellett egy érdekes előadás hangzott el. Dr. Fikker János Káténk reformja címen tartotta élénk eszmecserét kiváltó előadását. Ugyanez időbengyűlésezett a Tanítók Egyesülete. Ugyanaz nap d. u. 4 órakor tartotta közgyűlését az Unitárius Irodalmi Társaság, melyről külön számolunk be. 5 órakor volt a Dávid Ferenc egylet közgyűlése, melyen Simén Dániel imádságán, Dr. Gál Miklós elnöki megnyitóján, Benczédi Pál